

IX. LEGEGINTZALDIA
2015-2019 LEGEALDIA
UXUE BARKOS BERRUEZOren
INBESTIDURA-HITZALDIA
(GEROA BAI)

ESKUBIDE SOZIALAK

Nire ustez Ganbera honetan eta Gobernuan jarduteko larrialdi nagusia zein den aipatuz hasiko naiz. Krisi ekonomikoak gehien zigortu duen eta zigortua izaten ari den biztanleriaren sufrimendua, lehenik eta behin, arintzeko eta, ondoren, hari konponbidea emateko berehala jardun behar duten gizarte-politikez ari naiz.

30.000 pertsonak pairatzen dute pobrezia larria Nafarroan; onartezina den datua eta are mingarriagoa gertatzen dena pobrezia horrek gehien txikitxoei eta gutxiengo ahulenei eragiten dienean. Edota, esaterako, iraupen luzeko langabeziaren ehuneko gehitzea eragiten duenean, egun, egoera horrek gure komunitatean langabezia-egoeran dauden 10 pertsonetatik 6ri eragiten die.

Badaude beste datu batzuk, beste estatistika batzuk, bai egia da, baina ez zenbaki hauek ez autokonplazentzia-estatistikek, hauek modu urgentean arintzeko lanerako bokaziorik ez dute.

Horregatik gure akordio programatikoak uste du gizarte-politikak ez direla zerbitzu- eta prestazio-multzo bat soilik, baizik eta, etorkizuneko Gobernuaren jarduera guztiak behartzen dituen konpromiso direla.

Horregatik, proposatzen dudak exekutiboaren ereduak Ekonomia Gaietarako Lehendakariordetzaren maila berdina izango duen Eskubide Sozialen Gaietarako Lehendakariordetza sortzea aurreikusten du; bien artean harreman eta koordinazio sakona egongo litzateke.

Programa akordioa errealitateak eskatzen duen bezain handinahia da, eta proposatu dugunaren asmo handiegiatik ere ez da gutxiago posible eta are gutxiago beharrezkoa bere betetzea markatzea hurrengo legegintzaldien jomuga barne. Beste akordio orokorren artean goiz honetan ondorengoak azpimarratu nahi ditut:

- Gizarte-ongizatearen behatoki bat sortzea, gaiari buruz ditugun informazioa eta datuak biltzeko eta gizarte-politiken plangintza eta diseinua bideratzeko azterketa eta analisiak biltzeko eta proposatzeko.
- Gizartearen egoeraren behatoki publiko bat sortzea da asmoa, gizarte aldarazten duten arrazoi eta faktoreen ikerketa bideratzeko eta eskaera eta

beharrak aztertzeko eta, horrela, pobreziari, bazterketari, mendekotasunari eta gizartearen beharrei buruz gehiago jakiteko eta benetan garatzen laguntzen duten politikak bereziki (osasun-, hezkuntza- eta enplegu-politikek, aberastasunaren birbanaketak eta diru-sarreraren bermeak) adierazleetan duten eraginaren arabera ebaluatu ahal izateko ekintza politikoa.

- Zerbitzu publikoak babestea eta sustatzea:
- Kontratu publikoari buruzko Foru Legeko 9. artikulua betetzea, kontratu publikoen % 6 gutxienez entitate sozialentzat erreserbatzeari dagokionez.
- Entitate sozialen finantzaketa egonkorraren alde egitea; ahal dela, hitzarmenen bidez edo, bestela, hainbat urtetarako deialdien bidez.
- Ituntze-sistema berrantolatzea:
- Gizarte-zerbitzuetako lehen mailako arreta sustatzea, programa guztiak oinarritzko eremu guztietan ezartzea eta Gizarte-zerbitzuei buruzko Legearen bidez toki-entitateek finantzaketa nahikoa izan dezaten ziurtatzea, haiek baitira titularrak. Alde horretatik, lege hori luzaroan aldatzen ez bada, oinarritzko gizarte-zerbitzuen finantzaketa arautzen duen foru-dekretua aldatuko da, epe laburrean.

Eta bereziki nabarmendu nahi dut Gobernu berriak akordio programatikoaren aginduz pertsona guztiei gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko hartuko duen konpromisoa; horretarako, legegintzaldiaren lehenengo 6 hilabetetan, Oinarritzko Errenta ezarriko du.

Etxebizitzaren gaiari dagokionez, bi konpromiso aipatzen ditut: etxebizitzaren plan estrategikoa egitea eta egikaritzea, zeinak, printzipio orokor gisa alokairuko etxebizitzari lehentasuna ematea izango duen eta ez etxebizitza erosteari; eta, horrekin batera, Nafarroako Etxe-Kaleratzeen Aurkako Plataformaren proposamenekin dugun konpromisoa.

Gehiengo parlamentario berriak bere gain hartzen du Ongizate Estatuaren habeak bere osotasunean berreskuratzeko erronka; eta Nafarroakoa bezalako egungo gizartearen menpekotasuna bete-betean ekin beharreko arazo nagusienetakoan bihurtu da. Menpekotasun-egora jasaten duten milaka familien bizimodua bideragarri egiteko gure eskura dauden tresna guztiak martxan jartzeko gai izan behar dugu. Aurrekontuetan gastu-zama izatetik urrun, Menpekotasunaren arloan egindako inbertsioak enplegua sortzen duten gizarte-azpiegiturak eraikitzea dakar eta, are garrantzitsuagoa dena, elkarbizi den gizartearen iraunkortasuna ahalbidetzen du. Familian menpekotasun-arazoa ez da aparte dagoen arazoa: gu guztion arazoa da eta, lehenik eta behin, Ganbera honen arazoa. Horregatik, legegintzaldian zehar, Menpekotasunaren Foru-Lege bat prestatuko dugu.

Baina gaia orokortasunean jorratuko duen testu legegilea iritsi bitartean, erabakiak hartu beharko dira, horien artean, menpekotasun-egoeraren balorazioan erabiltzen den denbora hiru hilabetera murriztea eta itxaro-zerrenda ezabatzea bai balorazioan bai dagozkion baliabideen aplikazioan; eta, baita, laguntza ekonomikoen zenbatekoak eta ezaugarriak murrizketa ororen aurreko egoerara lehengoratzea ere.

Gizarte honek plangintza behar du eta, dagokigun kasukoa bezalako gaietan, berriz, modu urgentean behar du. Horrela, Hautzaroaren Plan berria egingo dugu, Hautzaroa babesteko sistemetan eta horretara bideratutako zerbitzuen kudeaketan ikuspegi metodologiko berri bat ekarriko duena. Halaber, Zahartze aktiboa Programa bat ere martxan jarriko dugu.

Pentsioek ere gure arreta-gune izan behar dute eta Nafarroan gai horretan ekimena hartzeko gai izan bagara, horretan jarraitu behar dugu gure adinekoen beharrei erantzuteko. Beraz, orain alarguntasun-pentsioa jasotzen dutenek duten osagarria gainerako pentsionistengana orokortzeko beharrezko neurriak hartuko ditugu.